

הגדה של פסח

עברנו את פרעה... נעבור גם את זה

סימני הסדר:

קִדְשׁ. וְרַחֵץ. כְּרִפּוֹס. יַחַץ. מַגִּיד. רְחֻצָּה. מוֹצִיא. מִצָּה.
מְרוֹה. פּוֹרֵךְ. שְׁלַחַן עוֹרֵךְ. צָפוֹן. בְּרַךְ. הִלֵּל. נִרְצָה:

קִדְשׁ

מיד כשבא מביהכנ"ס מעמידים כוס שטופה לפני כל אחד מהסועדים, וממלאים יין או מיץ ענבים בכוסות. ומשתדלים שכל אחד ימלא את כוסו של חברו, וכך ישתה כל אחד יין שאחרים מזגו לכוסו כדרך בני מלכים. זוהי הכוס הראשונה מתוך ארבעת הכוסות שיש לשותות בליל פסח.

אומר בלחש: הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקַיִים מְצוֹת קִידוּשׁ וּמְצוֹת כּוֹס רֵאשׁוֹן שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת, לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי נוֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה: מגביה את הכוס עם היין בידיו ומקדש על היין.

נוסח הקידוש למקרה שבו מציינים את החג בשבת קודש [שישי בערב]

אומר בלחש: וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר:

יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סְבָרֵי מְרַנֵּן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוּמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזְמָנִים
לְשִׂשׁוֹן אֶת יוֹם הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֲרוּתֵנוּ בְּאַהֲבָה מְקַרָּא קִדְּשׁ זְכָר

לְיַצִּיאת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וְשַׁבַּת וּמוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ בְּאַהֲבָה
וּבְרָצוֹן בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנַּחְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבַּת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

כל אחד מסועדים עושה 'הסיבה': נשען על צד שמאל, מניח כרית על ידית הכסא ונשען עליה, אם אין לו ידית ואין על מה להישען, אפשר להישען אפילו על הסועד שמשמאלו, ושותים לפחות את רוב היין או מיץ הענבים שבכוס הקידוש. נשים פטורות מלהסב על צד שמאל.

יְרֵחָ

נטילים ידיים את הידיים, אבל לא מברכים ברכת "על נטילת ידיים". ונוהגים שמביאים את הנטלה עם קערה לראש הסועדים במקום שבתו, דרך חירות.

כֶּרֶפֶס

לוקחים חתיכה קטנה של 'כרפס', (תפוח אדמה, סלרי, צנון או ירק אחר), טובלים אותה במי מלח ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הָאֲדָמָה.

כל אחד מהסועדים אוכל חתיכה קטנה. כשמברכים 'בורא פרי האדמה' מתכוונים שהברכה תהיה גם על ה'מרור' שאותו נאכל בהמשך.

יַיֵּחַ

ראש המשפחה שולף את המצב האמצעי מביין שלושת המצות שמונחות לפניו על השלחן, ושובר אותה לשני חלקים. את החלק הקטן יותר הוא מחזיר למקומו בין שתי המצות הנותרות, והחלק היותר גדול הוא ה'אפיקומן'. עוטפים את ה'אפיקומן' במגבת או בכיסוי מיוחד לכך, ומצניעים אותו כדי לאכול אותו אחרי הסעודה.

מִגִּיד

אומרים את ההגדה של פסח, ומשתדלים שגם הילדים יבינו לפחות את הסיפור העיקרי.

**הַרִּינִי מוֹכֵן וּמְזוּמֵן לְקִיָּם הַמְצוּה לְסַפֵּר בִּיצִיאת מִצְרַיִם, לְשֵׁם יְחֻד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשִׁכְנִיתִיה עַל יְדֵי הוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:**

וַיְהִי נוֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

**הָא לַחֲמָא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וַיִּיכּוּל.
כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח. הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא
עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוּרִין:**

מוזגים יין או מיץ ענבים לגביע שבו עשינו את הקידוש. כאמור, כל אחד מוזג יין לכוס חברו, כדי שכל אחד ישתה יין או מיץ ענבים שמזגו לו אחרים, וזהו דרך חירות.

הילדים המשתתפים בליל הסדר שואלים את הקושיות, ואם אין ילדים ישאל אחד מהמבוגרים, ואם אדם עורך ליל הסדר לבדו, ישאל את עצמו:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כלו מצה!

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה (כלו) מרור!

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים!

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין, הלילה הזה כלנו מסבין!

כולם קוראים יחד, ומקיימים בכך מצווה חשובה של 'סיפור יציאת מצרים':

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו אדני אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה:

אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר. מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה אדני אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר. מה העבודה הזאת לכם. לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקה ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל:

תם מה הוא אומר. מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו אדני ממצרים מבית עבדים:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו. שנאמר, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים:

יכול מראש חדש? תלמוד לומר ביום ההוא! אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה! בעבור זה

לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך!

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנגאמה, ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר אדני אלהי ישראל, בעבר הנער ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים: ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנער ואולך אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו, ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים:

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות. כמה שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. שנגאמה, ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ויעבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול:

ראש המסובים מכסה את המצות. מגביהים את הכוס עם היין ואומרים:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

מניחים בחזרה את הכוס, ומסירים את הכיסוי מהמצות כדי שיראו אותן או אפילו רק חלק מהן, וממשיכים לומר את ההגדה:

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל. שנגאמה: **ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:**

עכשיו ההגדה מרחיבה ומבארת את הפסוק האחרון:

וירד מצרימה אנוס על פי הדבור:

ויגר שם, מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנגאמה, ויאמרו אל פרעה לגור בארץ כנען כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען, ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן: **במתי מעט**, כמה שנגאמה, בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך אדני אלהיך ככוכבי השמים לרוב: **ויהי שם לגוי**, מלמד שהיו ישראל מציינים שם:

גדול עצום, כמה שנגאמה, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם:

ורב, כמה שנגאמה, רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכנו ושערך צמח ואת ערם ועריה: ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמין ואמר לך בדמין חיי ואמר לך בדמין חיי:

הפסוק הבא אחרי הפסוק 'ארמי עובד אבי':

וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה:

וירעו אתנו המצרים, כמה שנגאמה, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ:

ויענונו, כמה שנגאמה, וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:

ויתנו עלינו עבודה קשה, כמה שנגאמה, ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך:

פסוק נוסף שבא אחרי שני הקודמים:

וּנְצַעַק אֶל אֱדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קִלְנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנִינוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ:

וּנְצַעַק אֶל אֱדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה וַיִּזְעַקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבָדָה:

וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קִלְנוּ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֶת עֲנִינוּ, זוֹ פְרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים:

וְאֶת עֲמַלְנוּ, אֵלוּ הַבָּנִים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, כָּל הַבָּן הַיְלֹוד הַיְאֵרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ וְכָל הַבַּת תַּחֲיוּן:

וְאֶת לַחֲצֵנוּ, זוֹ הַדָּחַק. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אוֹתָם:

הַפְסוּק הַבֹּא:

וַיּוֹצֵאֵנוּ אֱדֹנָי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמִרְאָ גְדוֹל וּבְאִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים:

וַיּוֹצֵאֵנוּ אֱדֹנָי מִמִּצְרַיִם, לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ. אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצוּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר, וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּה וְהַכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי אֲדֹנָי: - וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּה, אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ וְהַכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי אֲדֹנָי, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

בְּיַד חֲזָקָה, זוֹ הַדְּבָרָה כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, הִנֵּה יַד אֲדֹנָי הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמוֹרִים בַּגְּמָלִים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דָּבָר כְּבֹד מְאֹד:

וּבְזֹרַע נְטוּיָה, זוֹ הַחֶרֶב. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וַחֲרַבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם:

וּבְמִרְאָ גְדוֹל, זוֹ גְלוּי שְׂכִינָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, אוֹ הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מִקְרֵב גוֹי בְּמִסּוֹת בְּאִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים כְּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכֶם אֲדֹנָי אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם:

וּבְאִתּוֹת, זֶה הַמַּטָּה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וְאֵת הַמַּטָּה הַזֹּה תִקַּח בְּיַדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאִתּוֹת:

וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמָר, וַנִּתְתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

כְּשֹׂאֹמְרִים "דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן", שׁוֹפְכִים מֵהַכּוֹס מֵעַט יוּן:

דָּם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן:

הַסֵּבֵר נוֹסֵף לַפְסוּק שְׁבִיאָרְנוּ מִקּוֹדֵם:

דָּבָר אַחֵר, **בְּיַד חֲזָקָה שְׁתִּים. וּבְזֹרַע נְטוּיָה שְׁתִּים. וּבְמִרְאָ גְדוֹל שְׁתִּים. וּבְאִתּוֹת שְׁתִּים. וּבְמוֹפְתִים שְׁתִּים.** אֵלוּ עֲשׂוֹר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְאֵלוּ הֵן:

עַל כָּל מַכָּה שֹׂאֹמְרִים, שׁוֹפְכִים מֵעַט יוּן מֵהַכּוֹס

דָּם. צְפָרְדַּע. כְּנָיִם. עָרוֹב. דְּבָרָה. שְׁחִין. בְּרָד. אֲרָבָה. חֲשָׁךְ. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

גַּם כְּשֹׂאֹמְרִים דַּצ"ךְ עַד"ש בַּאֲבַח"ב שׁוֹפְכִים שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים מֵעַט יוּן מֵהַכּוֹס.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בְּהֵם סְמָנִים: דַּצ"ךְ עַד"ש בְּאֲח"ב:

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, מִנֵּין אֶתְּהָ אוֹמֵר שֶׁלְקוֹ הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם עֲשׂוֹר מִכּוֹת וְעַל הֵימָּ לְקוֹ חֲמֻשִׁים מִכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר, וַיֵּאֱמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פְּרָעָה אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הֵימָּ מָה הוּא אוֹמֵר, וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֲדֹנָי בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת אֲדֹנָי וַיֵּאֱמִינוּ בִּיהוָה וּבְמִשְׁהָ עַבְדּוֹ. כְּמָה לְקוֹ בְּאֲצַבֵּעַ עֲשׂוֹר מִכּוֹת. אֲמֹר מַעֲתָה, בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֲשׂוֹר מִכּוֹת וְעַל הֵימָּ לְקוֹ חֲמֻשִׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִיֵּן שֶׁכָּל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוֹת בְּמִצְוֹת הַיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מִכּוֹת. שְׁנָאֵמָּה, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתַּיִם. וְצָרָה שְׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים אַרְבַּע. אָמור מַעֲתָה, בְּמִצְוֹת לָקוּ אַרְבָּעִים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִיֵּן שֶׁכָּל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוֹת בְּמִצְוֹת הַיְתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת. שְׁנָאֵמָּה, יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתַּיִם. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים חֲמֵשׁ. אָמור מַעֲתָה בְּמִצְוֹת לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מִכּוֹת:

כִּמָּה מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ:

אלו הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים דִּינֵנוּ:

אלו עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינֵנוּ:

אלו עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דִּינֵנוּ:

אלו הִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם דִּינֵנוּ:

אלו נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דִּינֵנוּ:

אלו קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶב דִּינֵנוּ:

אלו הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶב, וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דִּינֵנוּ:

אלו שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה דִּינֵנוּ:

אלו סָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן דִּינֵנוּ:

אלו הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת דִּינֵנוּ:

אלו נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת, וְלֹא קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי דִּינֵנוּ:

אלו קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דִּינֵנוּ:

אלו נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דִּינֵנוּ:

אלו הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בַּיִת הַבְּחִירָה דִּינֵנוּ:

עַל אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכַפֶּלֶת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ. שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. וְעָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים. וְעָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם. וְהִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם. וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. וְהֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶב. וְשָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ. וְסָפַק צָרְכָנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת. וְקָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בַּיִת הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

מי שאינו מספיק לומר את כל ההגדה, או שמחסיר ממנה חלקים, כמו אשה המטפלת בתינוק, או ילדים שאין להם סבלנות לאמירת הטקסט המלא, יקפידו לומר לפחות "פסח מצה ומרור".

רְבֵן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתּוֹ, וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח. מִצָּה. וּמְרֹר.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר, וְאִמְרַתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

ראש המשפחה אוחד המצה בידו ומראה אותה לסועדים:

מִצָּה זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקָּם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם. שְׁנֵאָמַר, וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְתַּי מִצוֹת כִּי לֹא חִמַּץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

אוחד המרור בידו ומראה אותו למסובין:

מְרֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁמְרָרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר, וַיִּמְרָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחִמְרֵי וּבִלְבָנִים וּבְכָל עִבְדָּה בְּשִׁדָּה אֶת כָּל עִבְדֹתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרְךָ:

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חִיב אֲדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שְׁנֵאָמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעָבוֹר זֶה עָשָׂה אֲדָנִי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם. שְׁנֵאָמַר, וְאוֹתָנוּ הוֹצִיֵא מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיא אוֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

מכסים את המצות, וכל אחד מהסועדים מרים מענט את כוסו ומחזיק אותה:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חִיבִים לְהוֹדוֹת לְהַלְלֵם לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַלְמָה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ. הוֹצִיֵאנוּ מֵעִבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֲלָה, וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיחָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ:

מניחים את הכוס ושוב מסירים את הכיסוי של המצות:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עֲבָדֵי אֲדָנִי הַלְלוּ אֶת שֵׁם אֲדָנִי. יְהִי שֵׁם אֲדָנִי מְבָרַךְ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. מִמְזַרְחֵי שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהַלֵּל שֵׁם אֲדָנִי. כֹּס עַל כָּל גּוֹיִם אֲדָנִי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיהִי לְשִׁבְתָּהּ. הַמְּשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֲקָרֹת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה הַלְלוּיָהּ.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מַעֵם לַעֲזָה. הִיְתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו. הַיָּם רָחָה וַיִּנְסֵם הַיַּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֹרֵי הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן. מִה לָךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹרֵי הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן. מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהִפְכִי הַצּוֹר אֲגַם מִיָּם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵנוּ מִיָּם.

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וּגְאָל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ הַלְלוּיָהּ הַזֶּה לְאֶכָּל בּוֹ מִצָּה וּמְרֹר. כֵּן אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְרַגְלִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקַרְאֵת לְשִׁלּוּם, שְׁמִיחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ, וְשָׂשִׁים בְּעִבְדוֹתֶךָ, וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפֶּסַחִים (בְּמוֹצ"ש אוֹמְרִים: מִן הַפֶּסַחִים וּמִן הַזְּבָחִים) אֲשֶׁר יִגִּיעַ

דָּמָם עַל קִיר מְזַבְּחֶךָ לְרִצּוֹן וְנוֹדָה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלַּתְנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

שתיית הכוס השניה

אחרי ששתינו את הכוס הראשונה בסיום הקידוש, שותים כעת את הכוס השניה.

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שני של ארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי שהוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

יש להסב ולהישען על צד שמאל כששותים את היין את מיץ הענבים כמו בשתיית הכוס הראשונה. צריך להשתדל לשתות את רוב היין שבכוס. נשים פטורות מלהסב.

רחצה

נוטלים את הידיים לקראת הסעודה, ומברכים 'על נטילת ידיים'

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

מוציא מצה

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות אכילת מצה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי שהוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

מרימים את שלושת המצות, שתיים שלמות והאמצעית שבורה, ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:

יש להסב ולהישען על צד שמאל כששותים את היין את מיץ הענבים כמו בשתיית הכוס הראשונה. צריך להשתדל לשתות את רוב היין שבכוס. נשים פטורות מלהסב.

יש להקפיד שכל אחד מהסועדים [למעט ילדים קטנים או חולים וקשישים], יאכל לפחות 'כזית' מצה [בערך שליש של מצה מרובעת].

ראוי שראש המסובים יחלק לכל אחד מהסועדים חתיכה קטנה מהמצה העליונה וחתיכה קטנה מהמצה האמצעית, והסועדים יוסיפו על החתיכות הקטנות עוד מצה כדי שתהיה להם ביחד כמות של 'כזית'.

מְרוֹר

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת מְרוֹר לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵינוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וְיֵהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

לוקחים כזית מרור (קרוב ל-30 גרם) וטובלים בחרוסת.

מומלץ להשתמש למרור בעלי חסה, ואפילו מי שמנהג אבותיו להשתמש בסוגים אחרים של מרור, כדאי שייתן לסועדים גם חסה, כדי שיוכלו לאכול לפחות 'כזית', דבר שקשה מאוד לעשות כשאוכלים מיני מרור אחרים כמו חזרת וכדו'.

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:

אוכלים את המרור בלי להסב על צד שמאל

כּוֹרֵךְ

אחרי שאכלנו מצה, ואכלנו מרור, אנחנו אוכלים פעם נוספת מצה ומרור יחדיו:

לוקחים כזית מהמצה השלישית שנשארה שלמה עד עכשיו, ויחד איתה כזית מרור, ועוטפים את המרור במצה מלמעלה ומלמטה, כמו סנדוויץ'.

אומרים כך:

**זָכֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל. בְּזִמְנוֹ שְׂבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיֵּם הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח
מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד לְקַיֵּם מֵה שְׁנֵאָמַר עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִים יֵאָכְלֵהוּ:**

אוכלים את הסנדוויץ' של המצה והמרור ב'הסיבה', כלומר נשענים על צד שמאל עד שמסיימים לאכול את הכריך.

שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

אוכלים את סעודת החג, מצות, דגים, מרק ובשר, כל אחד כרצונו, לכבוד שמחת החג [והשבת].

צָפֵן

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת אֲפִיקוּמָן לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵינוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וְיֵהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

מוציאים את ה'אפיקומן' שהצנענו לפני אמירת ההגדה, נשענים על צד שמאל ואוכלים שתי חתיכות בגודל של 'כזית', או לפחות 'כזית' אחד למי שקשה לו לאכול.

בְּרִיךְ

מוזגים יין או מיץ ענבים לגביעים של כל המסובים סביב השולחן, כל אחד מוזג לחברו כמו בכוסות הקודמות.

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוּן, שְׁנֵאָמַר וְאָכַלְתָּ וְשִׂבַּעְתָּ וּבְרַכַּת אֶת אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵינוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וְיֵהִי נוֹעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

שיר המעלות, בשוב אדני את שיבת ציון היינו כחלמים. אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה, אז יאמרו בגוים הגדיל אדני לעשות עם אלה. הגדיל אדני לעשות עמנו, היינו שמחים. שובה אדני את שביתנו כאפיקים בנגב. הזרעים בדמעה ברנה יקצרו. הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע, בא יבא ברנה, נשא אלמתינו:

אם יש שלושה גברים מעל גיל 13, עורכים זימון על הכוס.

אחד המסובים מרים את הכוס עם היין ואומה: רבותי נברך:

כל המסובים האחרים עונים אחריו: יהי שם אדני מבורך מעתה ועד עולם:

המזמן אומה ברשות מרגו ורבותי נברך (אם יש שם עשרה גברים יאמה: אלהינו) שאכלנו משלו:

וכולם עונים אחריו: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

והמזמן חוזר ואומה: ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם. הן את העולם בלו, בטובו בן בחסד וברחמים. הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול. כי הוא אל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא. כאמור פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ברוך אתה אדני הן את הכל:

נודה לך אדני אלהינו על שהנחלת לאבותינו, ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו אדני אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדתינו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

ועל הכל אדני אלהינו אנחנו מודים לך, ומברכים אותך, ותברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. כפתיב, ואכלת ושבעת, וברכת את אדני אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה אדני על הארץ ועל המזון:

רחם נא אדני אלהינו, על ישראל עמך ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. אלהינו, אבינו, רענו, זוננו, פרנסנו, וכלכלנו, והרויחנו, והרוח לנו אדני אלהינו מהרה מפל צרותינו. ונא, אל תצריכנו אדני אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם, ולא לידי הלואתם, כי אם לידך המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

כשחל בשבת מוסיפים: רצה והחליצנו אדני אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי, השבת הגדול והקדוש הזה, כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך וברצונך הניח לנו אדני אלהינו, שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו, והראנו אדני אלהינו בנחמת ציון עירך, ובבנין ירושלים עיר קדשך, כי אתה הוא בעל השועות ובעל הנחמות:

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגיע, ויראה וירצה וישמע, ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה, לטובה, לחן ולחסד ולרחמים, לחיים טובים ולשלום, ביום חג המצות הזה: זכרנו אדני אלהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים. ובדבר ישועה ורחמים, חוס וחנו ורחם עלינו והושיענו, כי אליך עינינו כי אל (מלך) חנון ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה אדני בונה ברחמי ירושלים, אמן:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם. האל, אבינו, מלכנו, אדירנו, בוראנו, גואלנו, יוצרנו, קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל, המלך הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא מטיב הוא מטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד, לחן ולחסד ולרחמים ולרוח הצלה והצלחה, ברכה וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה, ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים. ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבר עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את (אבי מורי) בעל הבית הזה, ואת (אמי מורת) בעלת הבית הזה, (אותי ואת אשתי ואת זרעי) אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מפל כל כן יברך אותנו פלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת אדני וצדקה מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

בשבת מוסיפים: הרחמן הוא ינחילנו ליום שפלו שבת ומנוחה לחיי העולמים:

הרחמן הוא ינחילנו ליום שפלו טוב. ליום שפלו ארוך יום שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה ויהי חלקנו עמהם: הרחמן הוא יצננו לימות המשיח ולחיי העולם הבא: מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם: עשה שלום במרומי הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יראו את אדני קדושו כי אין מחסור ליראי: כפירים רשו ורעבו ודורשי אדני לא יחסרו כל טוב: הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה אדני מבטחו: נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: אדני עז לעמו יתן אדני יברך את עמו בשלום:

שותים את הכוס השלישית:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שלישי מארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

נשענים על צד שמאל ושותים את היין שבכוס.

מעמידים כוס במרכז השולחן, ומוזגים לתוכה יין או מיץ ענבים, וזוהי כוסו של אליהו הנביא זכור לטוב.

פותחים את הדלת ואומרים:

שפוך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו:

כי אכל את יעקב ואת נהו השמו: שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם: תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי אדני:

היל

מוזגים יין או מיץ ענבים לכוסו של כל אחד מהמסובים, וגם הפעם כל אחד מוזג לחברו.

לא לנו אדני לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם. ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה. עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחו. ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יתנו בגרונם. כמוהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם. ישראל בטח ביהוה עזרם ומגנם הוא. בית אהרן בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא. יראי אדני בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא. אדני זכרנו בברך בברך את בית

ישראל יברך את בית אהרן. יברך יראי אדני הקטנים עם הגדלים. יסוף אדני עליכם עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם ליהוה עשה שמים וארץ. השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני אדם. לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה. ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללו יה.

אהבתי כי ישמע אדני את קולי תחנוני. כי הטף אהנו לי ובימי אקרא. אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא. ובשם אדני אקרא אנה אדני מלטה נפשי חנון אדני וצדיק ואלהינו מרחם. שמר פתאים אדני דלותי ולי יהושיע. שובי נפשי למנוחכי כי אדני גמל עליכי. כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי. אתהלך לפני אדני בארצות החיים. האמנתי כי אדבר אני עיני מאד. אני אמרתי בחפזי כל האדם כזב. מה אשיב ליהוה כל תגמולוהי עלי. כוס ישועות אשא ובשם אדני אקרא. נדרי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו. יקר בעיני אדני המותה לחסידיו. אנה אדני כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי. לך אפח זבח תודה ובשם אדני אקרא. נדרי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו. יחצרות בית אדני בתוככי ירושלם הללו יה.

הללו את אדני כל גוים שבחוהו כל האמים. כי גבר עלינו חסדו ואמת אדני לעולם הללו יה.

הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו. יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו. יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו. יאמרו נא יראי אדני כי לעולם חסדו. מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. אדני לי לא אירא מה יעשה לי אדם. אדני לי בעזרי ואני אראה בשנאי. טוב לחסות ביהוה מבטח באדם. טוב לחסות ביהוה מבטח בנדיבים. כל גוים סבבוני בשם אדני כי אמילם. סבבוני גם סבבוני בשם אדני כי אמילם. סבבוני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם אדני כי אמילם. דחה דחיתני לנפל ויהוה עזרני. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. קול הנה וישועה באהלי צדיקים ימין אדני עשה חיל. ימין אדני רוממה ימין אדני עשה חיל. לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה. יסר יסרני יה ולמות לא נתנני. פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. זה השער ליהוה צדיקים יבאו בו. אודך כי עניתני ותהי לי לישועה. אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת אדני היתה זאת היא נפלאות בעינינו. זה היום עשה אדני נגילה ונשמחה בו. אנה אדני הושיעה נא אנה אדני הצליחה נא. ברוך הבא בשם אדני ברכנוכם מבית אדני. אל אדני ויאר לנו אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח. אלי אתה ואודך אלהי ארוממך הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו.

הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו. הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו. הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו. לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו. לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו. לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו. לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו. את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו. את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו. למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו. ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו. ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו. לגרר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו. והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו. ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו. למולך עמו במדבר כי לעולם חסדו. למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו. ויהרג מלכים אדירים כי לעולם חסדו. לסיחון מלך האמורי כי לעולם חסדו. ולעוג מלך הבשו כי לעולם חסדו. ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו. נחלה לישראל עבדו כי לעולם חסדו. שבשפלונו זכר לנו כי לעולם חסדו. ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו. נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. הודו לאל השמים כי לעולם חסדו.

נשמת כל חי תברך את שמה אדני אלהינו, ורוח כל בשר תפאר ותרום וזכרה מלפניו, תמיד. מן העולם ועד העולם אתה אל, ומבלעדך אין לנו מלך גואל ומושיע, פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה. אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה. אלהי הראשונים והאחרונים, אלה כל בריות, אדון כל תולדות, המהלל ברב התשבחות, המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים, ואדני ער הנה לא ינום ולא ישן המעורר ישנים והמקיץ נרדמים, והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך נופלים והזוקף כפופים והמפענח נעלמים. ולך לבדך אנחנו מודים.

ואלו פינו מלא שירה פים, ולשונונו רנה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות אין אנחנו מספיקים להודות לך אדני אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך את שמך מלפני על אחת מאלהי, אלהי אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו. מלפנים ממצרים גאלתנו, אדני אלהינו, ומבית עבדים פדיתנו, ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו, מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו, ומחלים רעים ורבים ונאמנים דליתנו.

עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך אדני אלהינו ואל תטשנו, אדני אלהינו, לנצח. על כן אברים שפלטת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת בפינו הן הם ידו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו תמיד. כי כל פה לך יודה, וכל לשון לך תשבוע, וכל עין לך תצפה וכל ברך לך תכרע, וכל קומה לפניך תשתחוה, וכל הלכות יראוהו וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, כדבר שכתוב, כל עצמתי תאמרנה: אדני, מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביו מגזלו. שועת עניים אתה תשמע, צעקת הדל תקשיב ותושיע. מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יעריך לך האל הגדול, הגבור והנורא, אל עליון, קנה שמים וארץ. והללך ונשבחך ונפארך ונברך את שם קדשך פאמוה: לדוד, ברכי נפשי את אדני וכל קרבי את שם קדשו.

האל בתעצמות עזו, הגדול בכבוד שמך, הגבור לנצח והנורא בנוראותיך, המלך היושב על כסא רם ונשא.

שוכן עד מרום וקדוש שמו, וכתוב: רננו צדיקים ביהוה, לישרים נאנה תהלה. בפי ישרים תתרוםם ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל.

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלפנו, בכל דור ודור, שכן חובת כל היצורים לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו, להודות להלל לשבח, לפאר לרומם להדר ולנצח, לברך, לעלה ולקלס על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך.

ובכו, ישתבח שמך לעד מלפנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה אדני אלהינו ואלהי אבותינו. שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות. ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש, ומעולם ועד עולם אתה אל.

יהללוך אדני אלהינו על כל מעשיך, וחסידך צדיקים עושי רצונך, וכל עמך בית ישראל, ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו וישוררו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו תמיד. כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר, כי מעולם ועד עולם אתה אל. ברוך אתה אדני מלך מהלל בתשבחות:

שתיית הכוס הרביעית

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות פוס רביעי של ארבע כוסות. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי שהוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

נשענים על צד שמאל ושותים את רוב היין שבכוס.

כשמסיימים לשתות את היין או את מיץ הענבים מברכים 'ברכה אחרונה':

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחת לת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה. רחם נא אדני אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחקך ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה ונברך עליה בקדשה ובטהרה. (בשבת מוסיפים: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה) ושמחנו ביום חג המצות הזה. כי אתה אדני טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן: ברוך אתה אדני על הארץ ועל פרי גפנה:

נרצה

אנחנו סיימנו לקיים את כל מצוות הלילה, אכלנו מצה, מרוה, שתינו ארבע כוסות, סיפרנו את סיפור יציאת מצרים, ואחרי שקיימנו את כל המצוות כהלכתן, בוודאי הכל נרצה לפני הקדוש ברוך הוא.

נוהגים לומר את הפיוטים הללו אחרי שמסיימים את ליל הסדר:

חַסַל סְדוּר פְּסַח כְּהִלְכָתוֹ. כָּכֵל מְשַׁפְּטוֹ וְחִקְתּוֹ. כְּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ. כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ. זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹמִים קָהַל עֲדַת מִי מָנָה. בְּקָרוֹב נֵהַל נְטַעֵי כָּנָה. פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם, לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם, לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

וּבְכֵן וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:

אֲזָ רֹבב נְסִים הַפְּלֵאָתָ בַּלַּיְלָה. בְּרֵאשִׁי אֲשֶׁמוּרְתָ זֶה הַלַּיְלָה. גַּר צֶדֶק נִצְחָתוֹ כְּנַחֲלֵק לוֹ לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
דְּנַת מֶלֶךְ גָּרָר בַּחֲלוּם הַלַּיְלָה. הַפְּחַדְתָ אֲרַמִי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה. וַיִּשָׁר יִשְׂרָאֵל לְאֵל וַיִּוְכַל לוֹ לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
זָרַע בְּכוּרֵי פְתָרוֹס מַחֲצֵת בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה. חֵילָם לֹא מִצָּאוּ בְּקוֹמָם בַּלַּיְלָה. טִיסַת נִגִיד חְרוּשֶׁת סְלִית בְּכוּכְבֵי לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
יַעַץ מַחְרָף לְנוֹפֵף אוּוִי הוֹבְשֶׁת פְּגָרִיו בַּלַּיְלָה. כָּרַע בַּל וּמִצָּבוּ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה. לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה כִּז חֲזוֹת לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
מִשְׁתַּכֵּר בְּכִלֵי קִדְשׁ נִהְרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה. נוֹשַׁע מִבוּר אֲרִיּוֹת פּוֹתֵר בַּעֲתוֹתַי לַיְלָה. שְׁנָאָה נָטַר אֲגָגִי וְכַתֵּב סְפָרִים בַּלַּיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
עוֹרֶרֶת נִצְחָךְ עָלָיו בְּנִדָד שְׁנַת לַיְלָה. פּוֹרָה תְּדוֹרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מֵהַ לַיְלָה. צָרַח כְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֶתְּאָ בִקְרָ וְגַם לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה. רֵם הוֹדַע כִּי לֵךְ הַיּוֹם אֵף לֵךְ הַלַּיְלָה. שׁוֹמְרִים הַפְּקֵד לְעִירְךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. תֵּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֲשֻׁכַת לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:

וּבְכֵן וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:

אוּמָץ גְּבוּרוֹתֶיךָ הַפְּלֵאָתָ בַּפְּסַח. בְּרֵאשִׁי כָּל מוֹעֲדוֹת נְשִׂאתָ פְּסַח. גְּלִיתָ לְאֲזַרְחֵי חֲצוֹת לַיַל פְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
דְּלַתְיוֹ דְּפִקֶּתָ כַּחוּם הַיּוֹם בַּפְּסַח. הַסְּעִיד נּוֹצְצִים עֲגוֹת מִצּוֹת בַּפְּסַח. וְאֵל הַבְּקָר רָץ זָכָר לְשׁוֹר עֶרְךָ פְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
זוֹעֵמוֹ סְדוּמִים וְלִהְטוּ בְּאֵשׁ בַּפְּסַח. חֲלַץ לוֹט מֵהֶם וּמִצּוֹת אָפָה בְּקֶץ פְּסַח. טֹאטֹאתָ אֲדַמַּת מוֹף וְנוֹף בְּעֶבְרָךְ בַּפְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
יְהִי רֵאשִׁי כָּל אוֹן מַחֲצֵת בְּלִיל שְׁמוּר פְּסַח. כְּבִיר עַל בֶּן בְּכוֹר פְּסַחְתָּ בְּדָם פְּסַח. לְבַלְתֵּי תַת מִשְׁחִית לְבֵא בַּפְּתַחֵי בַּפְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
מְסַגֶּרֶת סִגְרָה בַּעֲתוֹתַי פְּסַח. נִשְׁמָדָה מִדָּן בְּצִלִיל שְׁעוֹרֵי עוֹמֵר פְּסַח. שׁוֹרְפוֹ מִשְׁמַנֵּי פוֹל וְלוֹד בִּיקַד יְקוֹד פְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעַמּוּד עַד גְּעָה עוֹנַת פְּסַח. פֶּס יָד כְּתָבָה לְקַעֲקַע צוֹל בַּפְּסַח. צָפָה הַצְּפִית עֶרוֹךְ הַשְּׁלַחַן בַּפְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:
קָהַל כְּנֶסֶה הַדְּסָה צוּם לְשִׁלֵּשׁ בַּפְּסַח. רֵאשִׁי מִבֵּית רִשְׁעֵי מַחֲצֵת בְּעֵץ חֲמֻשִׁים בַּפְּסַח. שְׁתֵּי אֵלָה רָגַע תְּבִיא לְעוֹצֵית בַּפְּסַח. תְּעוֹז יְדָךְ וְתָרוּם יְמִינְךָ כְּלִיל הַתְּקַדֵּשׁ חַג פְּסַח. וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פְּסַח:

כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

אֲדִיר בְּמִלּוּכָה. בְּחֹר פְּהֻלָּה. גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

דָּגוּל בְּמִלּוּכָה. הַדּוֹר פְּהֻלָּה. וְתִיקוּ יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

זַפְּאִי בְּמִלּוּכָה. חֶסֶד פְּהֻלָּה. טַפְסָרְיוֹ יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

יְחִיד בְּמִלּוּכָה. כְּבִיר הַמְּמֻלָּכָה. לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

מְלַךְ בְּמִלּוּכָה. נוֹרָא פְּהֻלָּה. סְבִיבֵיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר: עֲנִיו בְּמִלּוּכָה.

פוֹדָה פְּהֻלָּה. צְדִיקוֹ יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

קְדוּשׁ בְּמִלּוּכָה. רְחוּם פְּהֻלָּה. שְׁנֵאֲנֵיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

תְּקִיף בְּמִלּוּכָה. תּוֹמֵךְ פְּהֻלָּה. תְּמִימֵיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ לֵךְ כִּי לֵךְ לֵךְ אַף לֵךְ לֵךְ אֲדִנִי הַמְּמֻלָּכָה. כִּי לֹא נֶאֱמָר. כִּי לֹא יֵאָדָר:

אֲדִיר הוּא יְבֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנָה אֵל בְּנָה. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב: בְּחֹר הוּא. גְּדוּל הוּא. דָּגוּל הוּא. יְבֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנָה אֵל בְּנָה. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב:

הַדּוֹר הוּא. וְתִיק הוּא. זַפְּאִי הוּא. חֶסֶד הוּא. יְבֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנָה אֵל בְּנָה. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב:

טְהוֹר הוּא. יְחִיד הוּא. כְּבִיר הוּא. לְמוֹד הוּא. מְלַךְ הוּא. נוֹרָא הוּא. סְגִיב הוּא. עֲזוּז הוּא. פּוֹדָה הוּא. צְדִיק הוּא. יְבֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנָה אֵל בְּנָה. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב: קְדוּשׁ הוּא. רְחוּם הוּא. שְׂדֵי הוּא. תְּקִיף הוּא. יְבֻנָּה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנָה אֵל בְּנָה. בְּנָה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׂבִשְׂמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׂבִשְׂמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׂבִשְׂמִים וּבְאֶרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. שְׁנַיִם לִוְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׂבִשְׂמִים וּבְאֶרֶץ:

וְאֵתָא הַשׁוֹחֵט, וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא,
דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזָבִין אָבָא בְּתַרְי זׁוּזִי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאֵתָא מְלֶאךְ הַמּוֹת, וְשַׁחַט לְשׁוֹחֵט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא,
דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזָבִין אָבָא בְּתַרְי זׁוּזִי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא:

וְאֵתָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמְלֶאךְ הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוֹחֵט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבֵה לְנוֹרָא,
דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזָבִין אָבָא בְּתַרְי זׁוּזִי. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא: